

ARP in het jaar 1980

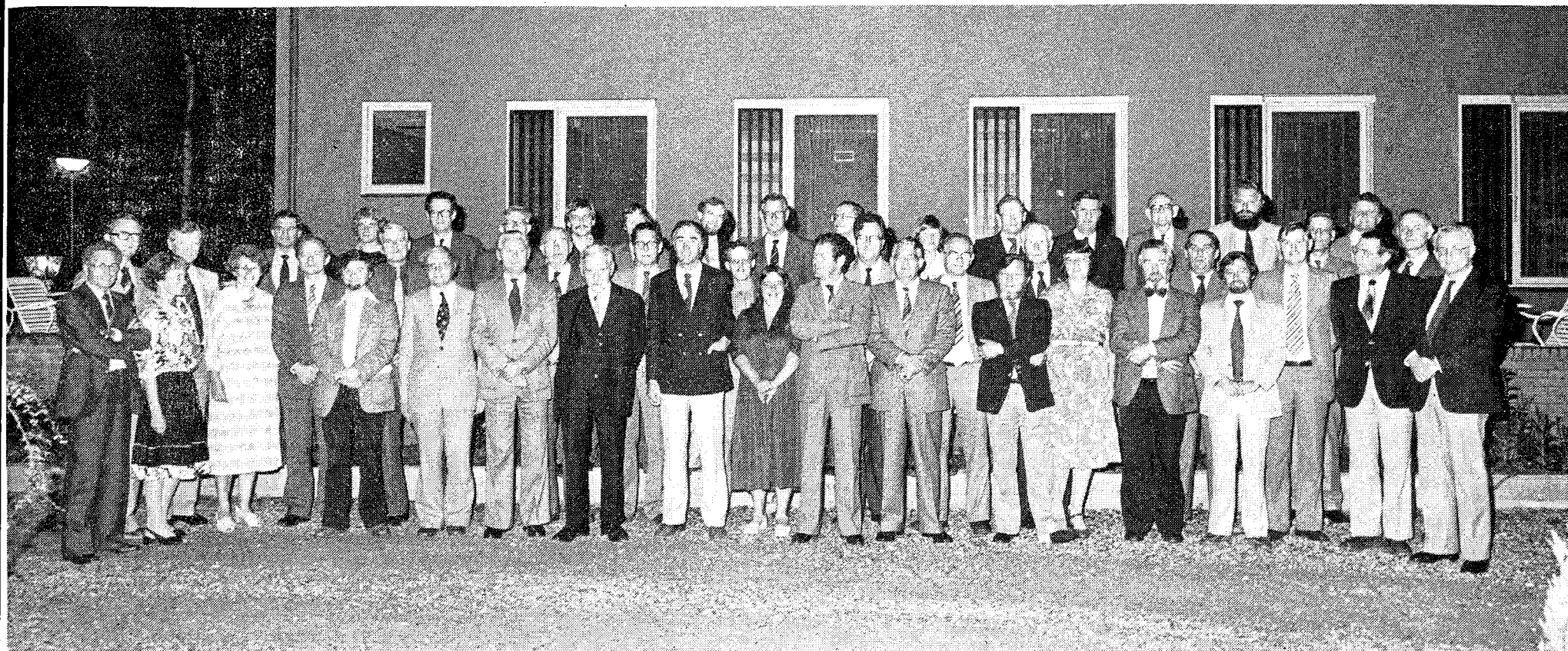

foto Nick Morelis

Het partijbestuur: een intensief laatste jaar

In het jaar dat de Anti Revolutionaire Partij op zai gaan in het CDA blijft het uiteraard ook voor het AR-partijbestuur van belang om in de voortgang van het fusieproces en alles wat daaraan vast zit, het voortouw te nemen en de partij in al zijn geledingen de juiste weg voor te gaan. Het betekent dat wederom een groot aantal beslissingen moet worden genomen, dan wel voorbereid op het organisatorisch-structurele vlak van het CDA. Daaronder behoort de beoordeling van de via de kiesverenigingen en Kamercentrales ingediende amendementen op het ontwerp-statutenpakket, alsmede het treffen van noodzakelijke regelingen met betrekking tot de personele inbreng direct na de fusie en de financiële overhevelingen. De afspraken die in het gezamenlijk overleg werden gemaakt kunnen zeer bevredigend voor de ARP-partij worden genoemd.

In het kader van de fusie dient het partijbestuur ook een aanvang en eerder dan normaal, te maken met de voorbereiding voor de kandidaatstelling voor de eerstvolgende Tweede- en Eerste-Kamerverkiezingen. De gevolgde procedures zijn vastgelegd in de betreffende reglementen die bij de AR-statuten behoren. In januari wordt de zogenaamde grosluistprocedure afgesloten. In de maand maart wordt door het partijbestuur een eerste advieskandidatenlijst voor zowel de Eerste als de Tweede Kamer opgesteld. De voordracht vindt u elders in dit verslag terug. De kandidatenlijst voor de Eerste-Kamerverkiezingen, in diverse groepen van provincies te houden, is definitief vastgesteld in een vergadering van het dagelijks bestuur met de betrokken Anti-Revolutionaire Statenleden. Voor een tweetal groepen diende dit al eerder in het verslagjaar te geschieden in verband met de periodiek plaatsvindende verkiezingen. In de laatste maand van het bestaan komt het dagelijks bestuur opnieuw bijeen met alle betrokken Statenleden, nu voor alle groepen, om opnieuw kandidatenlijsten vast te stellen, maar nu voor de eerstvolgende verkiezingen welke zullen plaatsvinden als het CDA reeds een feit is. De uitslag van deze kandidaatstelling vindt u in een bijgaand staatje, voor zover het betreft de eerste 8 kandidaten in elke groep, weergegeven.

Zoals gezegd dient ook de procedure voor de kandidaatstelling van de eerstvolgende Tweede-Kamerverkiezingen plaats te

vinden. In de maand maart komt het partijbestuur versterkt met twee extra afgevaardigden van elke Kamercentrale bijeen om de definitieve advieslijst vast te stellen. Deze advieslijst, welke op die vergadering werd uitgebreid van 36 kandidaten tot 40 kandidaten is tezamen met de grosluist toegezonden aan de AR-kiesverenigingen die daarover in de maand april hebben gestemd. De uiteindelijk via die stemming verkregen kandidatenlijstvolgorde van de ARP treft men eveneens elders in dit verslag aan. Bij de opstelling van de advieslijst heeft het partijbestuur overwogen welke personen het meest in aanmerking zouden komen voor de plaatsen één en twee. Daarbij heeft men afgewogen de ontwikkelingen in de laatste jaren en de opvattingen van verschillende personen. Het partijbestuur meende dat de ARP-partijvoorzitter om diverse redenen als eerste kandidaat diende te worden geadviseerd. Duidelijk is geworden dat hij in goede gezondheid, op een indringende wijze belangwekkende zaken behartigt, niet alleen organisatorisch maar ook inhoudelijk. Hij heeft dit gedaan met een karaktervastheid en toch ook genuanceerdheid. Opvallend is ook geweest de wijze waarop hij samenbindend is beziggeweest, niet alleen in de ARP maar ook duidelijk naar andere partijen toe in het CDA. Na de stemming door de AR-kiesverenigingen blijkt dat de uiteindelijke volgorde ten opzichte van de advieslijst op verschillende plaatsen een flinke wijziging ondergaat. De uitslag van de stemming respecterend stelt de partijraad op 7 juni 1980 de kandidatenlijstvolgorde overeenkomstig vast. In een van de laatste vergaderingen van het partijbestuur moet ook een voorstel worden gedaan aan de partijraad omtrent de verdeling van de kandidaten over de diverse te zijner tijd in te dienen kandidatenlijsten. Het partijbestuur besluit om voor te stellen dat de heer De Koning op alle in te dienen lijsten wordt geplaatst, terwijl om diverse redenen alsook uit een oogpunt van systematiek wordt voorgesteld om mr. J. de Ruiter, mw. J. G. Kraaijeveld-Wouters, partijvoorzitter H. A. de Boer, mw. J. van Leeuwen en mr. W. Aantjes ieder op twee van de zes in te dienen lijsten te plaatsen. Met name bij het meer plaatsen van de beide laatstgenoemde kandidaten worden van diverse kanten vraagtekens gezet. Het partijbestuur

heeft zich bij haar voorstel echter door de volgende overwegingen laten leiden. Op de genummerde advieslijst van het partijbestuur komen de namen van deze kandidaten niet voor. Wél op de uiteindelijke kandidatenlijst na een stemming onder de kiesverenigingen.

Mw. Van Leeuwen blijkt op de 32ste plaats en de heer Aantjes op de 35ste plaats terecht te zijn gekomen. Hieruit valt te concluderen dat er binnen de ARP nogal wat leden zijn die deze kandidaten na aan het hart liggen. Mede op grond van de oordeelsvorming van de AR-kiesverenigingen ten aanzien van beide kandidaten besluit het partijbestuur het voorstel te doen om beiden op meerdere lijsten op te nemen.

Programcommissie

Naast de talloze organisatorische, juridische en reglementaire aangelegenheden besprak het partijbestuur in zijn vergaderingen vanzelfsprekend de politieke gang van zaken in ons land en met name het beleid van de CDA-Tweede-Kamerfractie. In het begin van het verslagjaar werden de partij en het CDA opgeschrikt door een politieke stap van drie leden van de CDA-programcommissie, allen van AR-huize. Bedoeld worden mw. Laning-Boersema en de heren Aantjes en Goudzwaard. De stap van de drie programcommissieleden was met name gevolg van de gang van zaken in de Tweede Kamer rond de modernisering van de kernbewapening, welke eind 1979 bijna tot een kabinetscrisis leidde. Bezwaren werden naar voren gebracht, met name aan het adres van het kabinet. Het partijbestuur concludeerde uit de discussie dat het dringend 'geboten is dat op korte termijn een discussie wordt aangegaan over beginsel- en doelpolitiek. Het partijbestuur besluit aan te sluiten bij een verklaring van de partijvoorzitters van ARP, CHU, KVP en CDA, waarin onder andere werd uitgesproken dat er geen twijfel over kan bestaan dat het CDA het terugdringen van de rol van het kernwapen een centraal punt van haar programma acht. In de verklaring werd er door de partijvoorzitter op aangedrongen om de werkzaamheden binnen de programcommissie weer te hervatten. Het oordeel van het partijbestuur was inderdaad aanleiding voor de AR-leden van de

programcommissie om hun werkzaamheden weer aan te vatten.

Program van Uitgangspunten

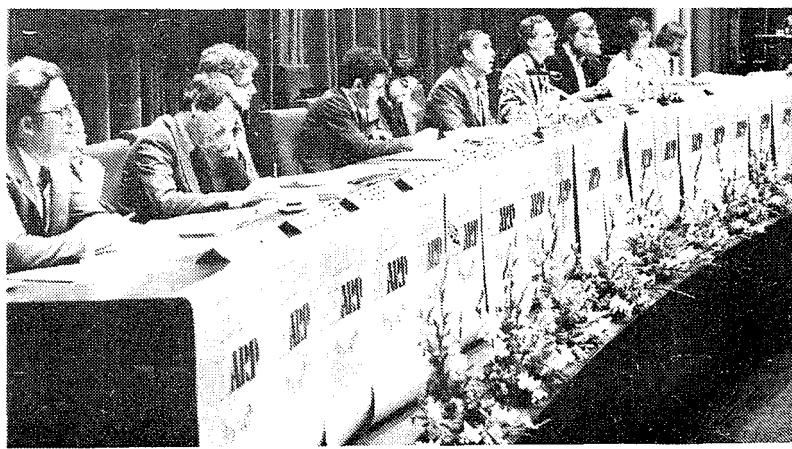
Van belang is ook het vermelden van de discussie die werd gevoerd over de inhoud van het ontwerp-Program van Uitgangspunten van het CDA, dit ook naar aanleiding van de amendementen die van partij-organen zijn binnengekomen. Op voorstel van het partijbestuur werd door de ARP-partijraad een wijzigingsvoorstel aanvaard op het grondslagartikel van het Program van Uitgangspunten. Na een conferentie in CDA-verband geeft het program nu duidelijker onze intentie aan waar het gaat om het zoeken naar de bedoeling van het Evangelie en Gods geboden voor ons handelen ook in de politiek. Meningsverschillen waren er over twee belangrijke artikelen in het program tussen de partners in het CDA, te weten de tekst over huwelijk en gezin en de NAVO. Met betrekking tot de institutie van het huwelijk werd gesteld dat het niet zo zeer moet gaan om het „huwelijk“, maar om de inhoud van de samenleving en de verantwoordelijkheid welke daar voor elkaar wordt aanvaard. Uiteindelijk werd een wijzigingsvoorstel vanuit de ARP aanvaard, dat „een kind behoort te kunnen opgroeien onder de zorg en verantwoordelijkheid van zijn ouders of verzorgers, waarbij geborgenheid, liefde en onderlinge zorg voorop staat“. Nadat meerdere partijraden zich hadden uitgesproken voor het terugdringen van de bewapeningswedloop kwam het partijbestuur na een afweging van de politieke ins en outs tot het voorstel om in het betreffende artikel in het Program van Uitgangspunten op te nemen dat dit „bij voorkeur“ in bondgenootschappelijk verband diende te worden gerealiseerd. De woorden „bij voorkeur“ ontbraken in het ontwerp. Overwogen werd dat de NAVO voor het behouden van de vrede van groot belang is geweest en dat ook moet blijven. Desalniettemin is het bondgenootschap middel maar geen doel in zichzelf.

De uiteindelijke uitslag op de CDA-conferentie was dat de woorden „met name“ in het artikel werden opgenomen. Op de allerlaatste vergadering van het partijbestuur in september 1980 kan het partijbestuur weer ruimschoots

aandacht besteden aan de politieke situatie van de dag. De eerste AR-kandidaat op de lijst voor de Tweede Kamer-verkiezingen, minister van ontwikkelingssamenwerking De Koning licht tezamen met Tweede-Kamerfractielid Van Houwelingen de nieuwste en niet al te rooskleurige voornemens toe van het kabinet ter zake de begrotingen voor het komende jaar.

Samenstelling

In dit verkorte verslagjaar komt het partijbestuur 8 x in vergadering bijeen. In de allerlaatste vergadering op 24 september 1980 wordt door het bestuur besloten tot ontbinding van de ARP-partijstichting ervan uitgaande dat de kiesverenigingen en de partijraadsleden tezamen akkoord zullen gaan met de ontbinding van de ARP-partij. In de verslagperiode is de samenstelling van het partijbestuur als volgt: H. Algra en dr. J. Donner (ereleden); H. A. de Boer, voorzitter, dr. D. Th. Kuiper en prof. ir. B. Krol (ondervoorzitters); M. Paats penningmeester, N. Schouten, drs. P. Bukman, dr. S. Faber, mw. N. Zuidema-van Dijk, drs. B. Beumer, A. van der Glind, W. de Graaff, mr. J. van Leeuwen, drs. A. J. van der Meer, drs. J. J. Meijer, J. Nieuwenhuis, drs. J. G. van Rijn, mw. E. van Velthooven-Older, prof. dr. J. P. Versteeg, mw. A. C. Westhof-Hubée, prof. dr. J. P. I. v. d. Wilde, dr. H. E. S. Woldring, dr. P. C. Bos, ds. J. Plantinga, mr. W. R. van der Sluis, mw. A. de Vries-Hoppe, mw. L. G. Winsemius-Korfer, P. C. Elfferich, I. van Dellen (Groningen), Tj. Bouwers en F. Jonkman (Leeuwarden), G. Numan (Assen), E. Wiersema (Zwolle), D. van Boven (Arnhem), J. Scholte (Nijmegen), D. Niezing (Utrecht), L. C. van Galen (Den Helder), K. van der Steenhoven (Amsterdam), C. van Stam (Haarlem), ir. T. T. Wind (Leiden), mr. W. L. van Leeuwen ('s-Gravenhage), P. Berghoef (Rotterdam), G. van Sliedrecht (Dordrecht), drs. G. M. Kerkhof (Middelburg), P. Schriek (Tilburg), J. P. de Vos ('s-Hertogenbosch), ir. G. Kortleve (Maastricht) en de adviserende leden, G. van den Berg – adjunct-secretaris. In de loop van het verslagjaar wordt de heer De Leeuw als een van de vertegenwoordigers van de Arjos opgevolgd door de heer H. J. Walch.

Het dagelijks bestuur van de ARP. V.l.n.r. G. Numan, drs. A. M. Oostlander, dr. S. Faber, drs. P. Bukman, J. van Houwelingen, prof. dr. D. Th. Kuiper, H. A. de Boer – voorzitter, drs. C. Bremmer – secretaris, G. v.d. Berg – adj.-secretaris, prof. ir. B. Krol, mevr. N. Zuidema-van Dijk, N. Schouten.

Internationaal werk Van equipe naar commissie buitenland

Het orgaan waarin de internationale aangelegenheden behandeld worden binnen het CDA is de equipe. Sinds het begin van de vijftiger jaren hebben de CDA-partijen een gezamenlijke regeling getroffen voor het onderhouden van hun internationale contacten. De equipe belast zich met de uitvoering van het internationale werk. Ook vertegenwoordigers van de jongeren en vrouwenorganisatie participeren in de equipe. Dat geldt ook voor de Europese parlementariërs.

In het verslagjaar komt men acht keer bijeen. Voorzitter is H. A. de Boer, en secretaris C. Kleisterlee. Naast de vergaderingen zijn er tal van gesprekken van vertegenwoordigers met de equipe met delegaties van personen van geestverwante buitenlandse partijen, met vertegenwoordigers van actiegroepen etc. Zo brengt op 27 februari 1980 een delegatie van de equipe een bezoek aan CDU-voorzitter Kohl. In een indringend gesprek wordt van gedachten gewisseld over tal van actuele vraagstukken op buitenlands politiek terrein. De onderwerpen veiligheidsbeleid, energiepolitiek, de verhouding NAVO-Warschaupact, de verhouding West-Duitsland-Oost-Duitsland passeren onder meer de revue.

EUUCD

De in de equipe samenwerkende partijen ARP, CHU en KVP, zijn lid van de Europese Unie van Christen-Democraten waarin alle christen-democratische partijen in Europa zijn verenigd, met uitzondering van de Scandinavische christen-democraten. Sinds 1976 maken de drie partijen ook deel uit van de Europese Volkspartij, waarbij uitsluitend partijen zijn aangesloten uit de landen die lid zijn van de Europese Gemeenschap. Vanuit de ARP-partij hebben in beide internationale besturen zitting: H. A. de Boer en partijsecretaris drs. C. Bremmer. Eerstgenoemde is tevens lid van het dagelijks bestuur. Voor de ARP maken verder deel uit van de equipe: dr. C. Boertien, drs. A. M. Oostlander, mrw. H. R. Scholten en drs. W. J. Polman.

De EUUCD moet vooral gezien worden als een forum voor de christen-democraten uit de diverse Europese landen. Diverse Nederlandse afgevaardigden in de vele studiecommissies van EVP

drs. W. J. Polman

en EUUCD. De navolgende Anti-Revolutionaire leden hebben zitting in commissies van EVP/EUCD: drs. A. M. Oostlander in de commissie internationale politiek, dr. C. Boertien is zijn plaatsvervanger. Drs. P. A. J. Wijnmaalen in de commissie Spaansschiereiland. Drs. W. J. Polman is plaatsvervangend lid van de commissie Oost-West.

In de commissie sociale politiek heeft drs. A. Hordijk zitting. In de commissie economische politiek drs. H. Borstlap. In de commissie ontwikkelingshulp drs. W. J. Polman, terwijl drs. M. van Ditmarsch plaatsvervangend lid is van deze commissie. In de commissie veiligheid en verdediging heeft dr. W. de Kwaadsteniet zitting. In de werkgroep energiepolitiek J. van Houwelingen. Dr. W. de Kwaadsteniet is plaatsvervangend lid van commissie kiesrecht.

Zaken die in 1980 veel aandacht vragen zijn:

- afhandeling van verzoeken tot internationaal contact
- afwikkeling van correspondentie
- beoordeling van verzoeken tot steun aan acties
- gesprekken met geestverwanten uit het buitenland
- voorbereiding van speciale congressen van EUUCD en EVP.
- voorbereiding van vergaderingen van het politiek bureau van EUUCD en EVP.

Op 2 oktober 1980 vindt de laatste bijeenkomst van de equipe plaats. In het CDA als eenheidspartij zal de commissie buitenland de taak van de equipe overnemen. Het is dan een bijzonder orgaan van het CDA zoals bedoeld in de artikelen 76 en 88 van de partijstatuten. Van de commissie buitenland zullen voor de ARP deel uitmaken de heren Van Ditmarsch, Polman en Aantjes.

Dagelijks bestuur: Laatste loodjes wegen zwaar

Voor de leden van het dagelijks bestuur van de ARP is 1980 een druk jaar. Krachtens artikel 23 van de statuten vergadert het dagelijks bestuur als regel één keer per maand, voor 1980 gaat het zeker op. Daarbij zijn dan niet meegeteld enkele bijeenkomsten met bewindslieden in het kader van het onderhouden van contacten met geestverwanten in het kabinet. Bij deze gesprekken met de bewindslieden zijn een enkele maal ook Anti-Revolutionaire leden van de CDA Eerste en Tweede Kamerfractie aanwezig. Daarnaast voert het bestuur in het verslagjaar ook gesprekken met de Anti-Revolutionaire leden van de CDA-programcommissie. Om het bestuur op de hoogte te houden van de voortgang van de werkzaamheden. In het verslagjaar vindt ook een gesprek plaats tussen het dagelijks bestuur en een delegatie van het comité Anti-Revolutionaire christen democraten 1980. Dit gesprek vindt plaats op 20 mei vlak voor de partijraad. Dit comité heeft bepaalde bezwaren tegen het beleid van het bestuur, waarvan het langs schriftelijke weg ook de partijraad van 7 juni 1980 in kennis stelt. Het comité vindt „dat de geest van de evangelisch christen-radicalen in de ARP de afgelopen jaren te veel de overhand kreeg, en men herkent zich daardoor

minder in het Anti-Revolutionaire beleid.”

Vanwege het dagelijks bestuur wordt gesteld dat de partij-organen democratisch worden samengesteld evenals de kandidatenlijst. Daarnaast zijn er in het partijbestuur en op de partijraad volop gelegenheden om het beleid zoals dat gevoerd wordt aan de orde te stellen. Een uitvoerige gedachtenwisseling vindt plaats. Ook in Nederlandse Gedachten gaat de voorzitter van het partijbestuur in op de door het comité aangevoerde argumentatie, later o.a. in een manifest neergelegd.

Het dagelijks bestuur houdt zich in het verslagjaar met dezelfde kwesties bezig als die in het verslag van werkzaamheden van het partijbestuur zijn aangestipt. Elke vergadering van het partijbestuur vereist een gedegen voorbereiding door het dagelijks bestuur, zeker waar het gaat om zaken als kandidaatstelling en CDA. Tijdrovende onderwerpen in het verslagjaar zijn:

- de noodzakelijke periodieke bezinning op de samenwerking in CDA-verband en vooral de inbreng van de ARP daarbij
- de personele invulling van de diverse organen en organisaties in het CDA na fusiedatum
- de voorbereidingen van de opheffing

van de partij

– de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de eerstvolgende Tweede Kamer en Eerste Kamerverkiezing

– politieke bezinning in het algemeen Geconstateerd is reeds dat het CDA veel aandacht vraagt vooral een samenhangende en consistente beleidslijn met betrekking tot de fusie-besprekingen en de voorbereiding van bijeenkomsten in CDA-verband zoals onder meer het maandelijks dagelijks bestuur en het CDA-presidium.

In het verslagjaar treden in het bestuur geen mutaties op. De samenstelling van het dagelijks bestuur is als volgt: H. A. de Boer – voorzitter; dr. D. Th. Kuiper – vice-voorzitter; prof. ir. B. Krol – vice-voorzitter; M. Paats – penningmeester; N. Schouten – voorzitter Organisatie Commissie; drs. P. Bukman; dr. S. Faber; G. Numan; mw. N. Zuidema-van Dijk.

Adviserende leden:

J. van Houwelingen – namens Tweede Kamerfractie; mr. W. F. de Gaay Fortman – namens Eerste Kamerfractie; drs. C. Bremmer – secretaris; prof. mr. P. H. Kooijmans – voorzitter dr. A. Kuiperstichting; K. de Vries – voorzitter Arjos; drs. A. M. Oostlander – directeur dr. A. Kuiperstichting.

Het CDA: van federatie naar fusie

De werkzaamheden in 1980 in CDA-verband worden gekenmerkt door intensieve inspanningen om de federatie van ARP, CHU en KVP per 11 oktober 1980 om te zetten in een fusie. Er wordt dan ook alle dagen in het jaar veel aandacht besteed aan de invulling van het fusieprotocol, het voornaamste fusiedocument, dat vele bijlagen kent.

Het fusieprotocol is te beschouwen als een contract tussen de drie partijen, dat op de fusiedatum zal worden ondertekend met het CDA als mede-ondertekenaar. In het fusieprotocol wordt aangegeven op welke basis de fusie wordt aangegaan. Welke spelregels de nieuwe partij-organisatie worden meegegeven en welke overgangsbepalingen zullen gelden. Een direct gevolg van het fusiebesluit zal zijn dat de ARP per fusiedatum wordt opgeheven. De feitelijke liquidatie zal overigens ook na de fusiedatum nog wel enige tijd vergen. Het CDA zal niet worden opgeheven. De federatieve structuur van het CDA wordt omgezet in een eenheidsorganisatie, in één partij. Het CDA wordt daarbij in feite de rechtsopvolger van de drie partijen. In de voorbije periode hebben leden van de CDA-partijen de ontwerp-teksten behandeld en honderden amendementen ingediend.

Onderwerpen die in het bijzonder aanleiding hebben gegeven tot wijzigingsvoorstellen waren:

- de formulering van de grondslag,
- de positie van de gelieerde organisaties,
- de regeling van de incompatibiliteiten,
- de kwestie van de voorkeursacties en
- de kandidaatstellingsreglementen.

De amendementen zijn door het dagelijks bestuur van het CDA van pre-adviezen voorzien en vervolgens toegezonden aan de partijraden. De resterende geschilpunten, na de behandeling op de partijraden, zijn behandeld op een zogeheten conference, gehouden op 28 juli 1980 te Noordwijkerhout, waar besluitvorming plaats vond over de resterende geschilpunten.

Op deze bijeenkomst is voor wat betreft

de ARP grotendeels tegemoetgekomen aan de wens van de ARP-partijraad van 7 juni 1980 (zie elders dit verslag bij de partijraad), met betrekking tot Program van Uitgangspunten en statuten en reglementen. De delegatie naar deze conference bestond uit de volgende personen:

partijvoorzitter De Boer, delegatieleider, C. Bremer, M. Paats, N. Schouten, P. Bukman, W. F. de Gaay Fortman, J. van Houwelingen, A. M. Oostlander, H. J. Walch, E. Wiersema, J. P. de Vos, J. G. van Rijn, W. de Kwaadsteniet, J. P. Versteeg en G. van den Berg.

Een groot aantal commissies en werkgroepen was in het verslagjaar bezig met de voorbereiding van de fusie. Wij noemen in dit verband onder meer de volgende:

- de CDA-statutencommissie
- het penningmeestersoverleg
- de bouwcommissie
- de werkgroep één partijblad
- de commissie rechtspositie personeel
- de commissie publiciteitsbeleid
- de commissie „Krans”, belast met het in kaart brengen van de juridische en financiële problemen die de fusie met zich meebrengt.

Politiek

In het verslagjaar komt de commissie Program van Uitgangspunten gereed met de afronding van haar werkzaamheden. De ontwerp-tekst is door de leden behandeld en door de commissie van commentaar voorzien. Het dagelijks bestuur van het CDA kan zich aansluiten bij de pre-adviesing van de commissie. In het bijzonder staan in de belangstelling:

- de formulering van de grondslag,
- de positie van het gezin en samenlevingsvormen
- de kernwapenproblematiek,
- de gevaren van de technologie,
- het mediabeleid en
- de sociale zekerheid.

Begin 1980 worden de voorbereidingen van de verkiezingen ter hand genomen door het Centraal Verkiezings Comité. Voorzitter hiervan is drs. M. Smits en secretaris drs. C. Bremmer. Daarnaast start de programcommissie onder leiding van prof. mr. H. Franken met het opstellen van een ontwerp-verkiezingsprogramma. Aan het einde van de verslagperiode was dit ontwerpprogramma vrijwel gereed.

Begin september wordt het ontwerp ter behandeling aan de leden voorgelegd. Voor de ARP hebben in deze commissie zitting: mevr. Laning-Boersema, mr. W. Aantjes en prof. Vermaat die prof. B. Goudwaard als lid opvolgt nadat hij tussentijds is teruggetreden uit de commissie. Prof. Goudwaard heeft het bestuur laten weten niet te kunnen meegaan met de CDA-fusie.

Personeel

De secretaris van het CDA, mr. J. G. H. Krajenbrink, laat weten dat hij vanaf de fusiedatum voor die functie niet meer beschikbaar is. Tot zijn opvolger wordt benoemd drs. M. Smits te Rotterdam, met ingang van 12 oktober 1980. De voorzitter van de ARP voert met de personeelsleden van het partijsecretariaat gesprekken in verband met hun overgang naar het C A. Omtrent de rechtspositionele aspecten wordt onder meer intensief overleg gepleegd met het CNV, dat met tal van waardevolle adviezen komt ter zake van de rechtspositieregeling en de functieclassificatie. Alle per fusiedatum in dienst zijnde werknemers van het AR-secretariaat treden toe tot het CDA-secretariaat.

De partij levert aan het CDA twee adjunct-secretarissen, t.w. drs. C. Bremmer als adjunct-secretaris „politiek” en G. van den Berg als adjunct-secretaris „administratie/organisatie”.

Het dagelijks bestuur van CDA komt in de verslagperiode omstreeks tien keer bijeen, het algemeen bestuur vergadert drie keer.

Vanuit de ARP zit als vice-voorzitter in het CDA, drs. S. Faber. In het dagelijks bestuur hebben namens de partij zitting: H. A. de Boer, dr. D. Th. Kuiper en drs. C. Bremmer. In het algemeen bestuur – dat alleen in dubbele samenstelling bijeenkomt – hebben naast bovengenoemde personen vanuit de ARP zitting: prof. ir. B. Krol, M. Paats, mw. N. Zuidema-van Dijk, D. Niezing, G. van Sliedregt, mw. E. van Velthooven-Older, K. de Vries, drs. P. Bukman, ds. J. Plantinga, drs. J. J. Meijer, drs. J. G. van Rijn, mw. A. C. Westhof-Hubée, mw. J. van Leeuwen, mw. L. G. Winsemius-Korfer, ir. J. F. de Leeuw, drs. G. M. Kerkhof en A. van der Glind.

ARP in het jaar 1980

De Eerste Kamer: De Gaay Fortman vice-voorzitter van de fractie

De Gaay Fortman en Tjeerdsma maakten deel uit van het fractiebestuur. Een gevoelig verlies leed de fractie door het sterven van de eerste vice-voorzitter J. L. P. M. Teijssen, die met name bij de behandeling van de Grondwetsherziening een grote rol heeft gespeeld. De Gaay Fortman volgde hem op.

Over het ontwerp-Sanctiewet was de fractie helaas ernstig verdeeld. De Gaay Fortman sprak voor de voorstanders. Hij betoogde, dat sancties een middel zijn tot bevordering van de internationale rechtsorde. Daarom schrijft de wet uitdrukkelijk voor, dat zij alleen kunnen worden getroffen op grond van voor Nederland bindende besluiten van internationale organen of op grond van internationale afspraken, waarbij Nederland partij is. De invloed van de Staten-Generaal bij het treffen van sancties is in de Sanctiewet 1977 beter verzekerd dan in de Sanctiewet 1936, die zij vervangt. Ook het toezicht op de naleving van sancties is beter geregeld dan in de oude wet. Bij de stemming verklaarden tien leden van de fractie zich voor het ontwerp, twaalf tegen. De wet werd met 42 tegen 29 stemmen aangenomen. De Gaay Fortman sprak ook bij het

wetsontwerp tot aanpassing van de wetgeving aan de richtlijn van de EEG inzake gelijke behandeling. Bij de behandeling van de begrotingen van Justitie en Binnenlandse Zaken wijdde hij grote aandacht aan de verstoringen van de openbare orde bij de inhuldiging van koningin Beatrix. Toleert men dergelijke ordeverstoringen, dan verliest de overheid haar recht tegen „gewone” inbreuken van de openbare orde op te treden. Hij preees het beheerste optreden van de politie, die geen enkele maal, zelfs niet in benarde omstandigheden, van vuurwapens gebruik maakte. Bij het overleg over het tegengaan van dergelijke uitbarstingen van geweld moeten alle politieke richtingen, die menen dat de

overheid krachtig tegen acties als die in Amsterdam hebben plaatsgevonden moet optreden, worden betrokken. De ministers zegden dit toe. Aan het verlenen van buitengewone bevoegdheden aan de regering in verband met verontreiniging van gronden in de gemeente Lekkerkerk verleende de fractie bij monde van De Gaay Fortman van harte medewerking. Bij het beleidsdebat over de begroting van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse Zaken verklaarde De Gaay Fortman het rapport van de Koninkrijkswerkgroep over nieuwe vormen van samenwerking van de twee rijkssdelen met vertrouwen tegemoet te zien. Voorts gaf hij aandacht aan een aantal projecten van ontwikkelingssamenwerking op verschillende eilanden van de Antillen. Hij deed een goed woord voor steun aan de Universiteit van de Nederlandse Antillen ook door geldelijke steun voor het onderwijs in enkele studierichtingen. Dr. J. H. Christiaanse hield zich in het bijzonder bezig met wetsontwerpen op het terrein van de belastingen. Onder meer verzorgde hij de schriftelijke inbreng van deze fractie over de nieuwe Grondwetsbepaling inzake de belastingen. Voorts had de zogenaamde reparatiewetgeving op dit terrein zijn aandacht. In dit verband

aanvaardde de Eerste Kamer een door hem als eerste ondertekenaar ingediende motie, waarbij de regering wordt uitgenodigd te streven naar structurele verbeteringen en een grotere doorzichtigheid van het belastingstelsel in het bijzonder ten aanzien van het inkomensbegrip en ten aanzien van de tarieven van de inkomstenbelasting. In het kader van Algemene Financiële Beschouwingen behandelde hij dekkingsplannen. Als plv. lid van de Defensiecommissie uit de Eerste Kamer volgt hij de ontwikkelingen ter zake van de Nederlandse defensie-inspanning in ruim verband en nam hij deel aan enige bezoeken van Kamerleden aan militaire onderdelen. Bij de begroting voor onderwijs keerde op 1 april 1980 de heer Diepenhorst zich tegen onrechtvaardige scherpe aanvallen op de bewindsliden. Hij wees erop hoe het onderwijs enerzijds zich moest aansluiten bij de leerlingen zelf, anderzijds niet kon los gemaakt worden van de maatschappelijke behoeften. Selectie was niet verkeerd; kennis en kunde mochten getoetst worden, als maar bedacht werd dat zij niets over het karakter van de betrokkenen zeiden. Hij waarschuwde tegen een verkeerde opvatting van de democratisering waarbij ieder over alles besliste. Ook – een kwestie van bescheiden afmeting – ten opzichte van de regionalisatie van het onderwijs betaamde terughouding; hier stond de vrije schoolkeuze op het spel. Aandacht werd besteed aan de studenten, die niet altijd hun

voorrechten beseften en aan de docenten, die soms van alles verstand meenden te hebben. Een beschouwing over de eenheid van het onderwijs vormde het slot. Men diende te bedenken hoe dit onderwijs zich aan de gebruikelijke staatkundige beslissingen onttrok en men moest openstaan voor wat de „eeuwige Wijsheid” sprak. De heer Tjeerdsma hield zich bezig met volkshuisvesting en ruimtelijke ordening waaronder de woningbouw en de bouwproblematiek in 't algemeen ressorteren. Verder is hij voorzitter van de CDA-fractiecommissie binnenlandse zaken die zich o.a. bezig houdt met de reorganisatie van het binnenlands bestuur, de gemeentelijke herindeling, de burgemeestersbenoemingen en de civiele verdediging. Het lid drs. F. H. von Meijenfeldt is, als gevolg van de werkverdelingsafspraken binnen de fractie, woordvoerder bij de behandeling van het beleidsonderdeel Ontwikkelingssamenwerking. De behandeling hiervan is in de Eerste Kamer beperkt tot een beleidsdebat, welk debat vlak voor het zomerreces moest geschieden. Helaas was de ontstane tijdtoestand toen van dien aard, dat slechts 17 minuten voor inbreng ter beschikking stonden. Bij een dergelijk belangrijk onderwerp is dit een frustrerende situatie. Als voorzitter van de fractiecommissie voor Economische Zaken had hij daarnaast inbreng voor de behandeling van deze begroting, hetgeen overigens door een ander fraktielid geschiedde.

Dr. A. Kuypersstichting: een intensief jaar

Het jaar 1980 staat in het teken van de fusie van de wetenschappelijke instituten. Ook het werk van onze stichting wordt met ingang van 11 oktober geheel opgenomen in het nieuwe Studiecentrum CDA. De politiek wetenschappelijke arbeid van het instituut werd in het verslagjaar met name gericht op afronding en samenstelling van CDA-programs en op de beschrijving van CDA-geschiedenis. Daarnaast werd onze hoofdtak, het wetenschappelijk studiewerk in commissieverband, niet verwaarloosd.

Program van Uitgangspunten, Actieprogramma

De afrondende bewerking van het ontwerp-Program van Uitgangspunten werd door drs. H. Borstlap, als secretaris-rapporteur van de desbetreffende commissie tot een goed einde gebracht. Gedurende het eerste half jaar van 1980 werd door de commissie die belast was met de opstelling van het ontwerp-CDA-actieprogramma (voorzitter prof. mr. H. Franken) een zwaar beroep gedaan op de capaciteiten van het personeel van de Kuypersstichting. De heer drs. A. M. Oostlander was secretaris-rapporteur van deze Programcommissie, terwijl de andere wetenschappelijk medewerkers veel werk verzetten ten behoeve van bepaalde secties van de Programcommissie. Ook in de administratieve sfeer bracht dit rapporteurschap zeer veel werk met zich. Zowel het definitieve Program van Uitgangspunten als het ontwerp-actie-program van het CDA zijn in de verslagperiode gepubliceerd.

CDA-boek

Een projectgroep van de drie

wetenschappelijke instituten onder leiding van drs. C. J. Klop en met als redacteur drs. H. Borstlap produceerde in korte tijd een uitvoerige beschrijving van de geschiedenis van het CDA. Daarbij werden zeer veel persoonlijke reacties van bij deze geschiedenis betrokkenen verwerkt en werd een aantal diepgaande interviews gehouden. De bedoeling van dit werk is om aan een brede schare van CDA-leden en in het CDA geïnteresseerden een openhartig verslag te bieden dat inzicht geeft in de betekenis van de geestelijke worsteling die aan de eenwording van het CDA vooraf is gegaan. Het werk zal op 11 oktober aan het CDA worden aangeboden.

Studiecommissies

De volgende commissies zijn in het verslagjaar met hun arbeid voortgegaan: „Alternatieve Samenlevingsvormen” onder voorzitterschap van prof. P. L. Dijk en met dr. H. E. S. Woldring als rapporteur en drs. A. M. Oostlander als secretaris/co-rapporteur. Bedoeld is om de discussie binnen het CDA over dit onderwerp voort te zetten om zodoende tot goed gefundeerde beleidsrelevante uitspraken te komen. „Herziening Belastingwetgeving” onder voorzitterschap van prof. dr. J. H. Christiaanse, secretaris drs. H. Borstlap. De huidige belastingwetgeving wordt in deze werkgroep doorgelicht op haar functioneren in deze tijd. Mogelijk zijn de oorspronkelijke bedoelingen die aan de belastingwetgeving ten grondslag hebben gelegen inmiddels zo zeer uitgesleten dat herziening van het belastingstelsel overwogen moet worden. „Sociale Zekerheid” onder voorzitterschap van J. P. M. Hendriks, secretaris/rapporteur drs. H. Borstlap. Aanleiding van deze studie is een groeiend onbehagen over het functioneren van de sociale zekerheid. De beheersbaarheid is in het geding. Er rijzen voorts vragen over het

Prof. mr. P. H. Kooymans, voorzitter van de Dr. A. Kuypersstichting

functioneren van de sociale zekerheid in de praktijk. Er is een groeiende spanning te signaleren tussen het functioneren van de staatkundige democratie en de verlangens die vanuit de sfeer van de sociale zekerheid worden geuit. „Ruimtelijke Ordening” onder voorzitterschap van de heer D. Rijnders, secretaris/rapporteur mevr. mr. C. den Hollander-van der Ent. Deze werkgroep zal de mogelijkheden voor een christen-democratische benadering van dit, in vele gevallen ten onrechte als technisch beschouwd, gebied aan een nader onderzoek onderwerpen. „Mediabeleid”, onder voorzitterschap van mr. dr. P. Boukema, rapporteur dr. G. W. Noomen, secretaris drs. C. J. Klop. Na inventarisatie ten aanzien van ontwikkelingen van diverse technieken op dit gebied te hebben gemaakt, zal de desbetreffende commissie bouwstenen voor een te voeren christen-democratisch beleid aandragen. De technologische veranderingen op dit gebied blijken een belangrijke rol te spelen ten aanzien van de positie van de media en in sommige gevallen ook van het organisatieleven. De start van de studiecommissie „Welzijnsordering” (secretaris/rapporteur drs. C. J. Klop) moest wegens de grote drukte in verband met de opstelling van het CDA-actieprogramma worden uitgesteld

tot eind 1980. Op verzoek van het CDA-bestuur, is in aansluiting op het rapport „Vrede en veiligheid” en naar aanleiding van de in december 1979 gevoerde parlementaire debatten ten aanzien van dit vraagstuk een commissie „Bewapeningsvraagstukken” opgericht, onder voorzitterschap van prof. mr. A. M. Donner (rapporteur prof. mr. P. J. Teunissen, secretariaat J. P. van Rijswijk/drs. A. M. Oostlander). Deze commissie zal de vraagstukken rond de bewapening in het kader van het vredes- en veiligheidsbeleid bestuderen, teneinde daarover aan de discussies binnen het CDA een wezenlijke bijdrage te kunnen leveren.

Adviezen en lidmaatschappen

Door het personeel van de instituten werd een groot aantal politieke adviezen uitgebracht (met name aan provincie- en gemeentebestuurders). Voorts traden zij diverse malen als spreker in den lande op. Daarnaast werden door hen enkele artikelen gepubliceerd. De heer Klop trad op als adviseur in het bestuur van de CDA-Bestuurdersvereniging. Bovendien was hij redacteur van de brochure „Welzijnspolitiek in gemeente en provincie”, een uitgave van de Vereniging voor christen-democratische gemeente- en provinciebestuurders, waarover op 13 september een conferentie is gehouden. De brochure bedoelt met name een handreiking te zijn om vanuit een authentieke christen-democratische benadering op raads- en statenniveau de politieke besluitvorming te beïnvloeden. De heer Oostlander was lid van de Equipe (de „buitenland commissie” van de drie CDA partijen) en van de daaraan verbonden werkgroepen. De contacten met geestverwanten over de grens namen in het verslagjaar toe. Dit resulteerde o.a. in enkele spreekbeurten tijdens internationale ontmoetingen. In het verslagjaar werd het Centraal Verkiezingscomité opgestart. Drs. Oostlander is in dat kader voorzitter van de stafwerkgroep Documentatie en Spreekbeurten. De andere stafleden

hebben een werkzaam aandeel in deze en andere stafwerkgroepen van het Centraal Verkiezingscomité.

Tijdschriften

Ons maandblad AR-Staatkunde zal na oktober 1980 worden opgenomen en voortgezet in het nieuwe wetenschappelijk maandblad „Christen-democratische Verkenningen”. Zodoende wordt het zelfstandig bestaan van AR-Staatkunde, dat gestart is in oktober 1924, na precies 50 jaargangen afgesloten. Het aantal abonnees bleef in het verslagjaar stabiel (circa 1600). Ook gedurende 1980 werd AR-Staatkunde door vriend en tegenstander getypeerd als één van de beste maandbladen in zijn soort. De heer Borstlap zal zijn werkzaamheden als redactiesecretaris van AR-Staatkunde vervangen door een soortgelijke taak ten behoeve van het nieuwe maandblad. Drs. Klop had een zeer werkzaam aandeel in de produktie van het maandblad voor gemeente- en provinciebestuurders Bestuursforum. Ook dit blad mocht zich in een stijgende populariteit verheugen.

Bestuurlijke en organisatorische activiteiten

Gedurende het verslagjaar moest een groot aantal organisatorische problemen verband houdende met de fusie worden opgelost. De panden aan de Kuypersstraat werden aan de Stichting Huisvesting CDA verkocht. Het historisch belangrijke meubilair van de Kuypersfondsen, maar wordt in bruikleen aan het wetenschappelijk instituut afgestaan. De stichtingsraad vervulde ook dit jaar zijn kritische en stimulerende taak. Op het bestuur, en met name op de voorzitter daarvan, werd regelmatig een beroep gedaan bij het oplossen van fusieproblemen. Gezien de resultaten kunnen bestuurs- en personeelsleden op deze wederom zeer drukke periode met dankbaarheid terugzien.

ARP in het jaar 1980

Anti-Revolutionairen in de Tweede Kamer

Dr. B. de Vries

In de Tweede Kamer zijn de Anti-Revolutionairen sedert de Tweede-Kamerverkiezingen van mei 1977 niet meer afzonderlijk georganiseerd maar maken zij deel uit van de CDA-Tweede-Kamerfractie.

Dit neemt niet weg dat de leden van elk van de drie partijen in de Tweede Kamer toch een speciale relatie onderhouden met de partij die hen heeft gekandideerd. In eerste instantie zijn zij ook verantwoording schuldig aan die partij. Om die reden vindt dan ook op iedere voorjaarspartijraad van de ARP een bespreking plaats van het politieke beleid van de Tweede-Kamerfractie, zoals dat ook door de Anti-Revolutionairen is gevoerd, zij het dan in CDA-verband. Adviserend lid – overeenkomstig de statutaire bepalingen – van dagelijks bestuur en partijbestuur, J. v. Houwelingen. Dit omdat H. A. de Boer reeds als voorzitter in het bestuur zitting heeft. Als „tweede anti-revolutionair” in het bestuur van de CDA-fractie is Van Houwelingen nu de aangewezen persoon om de politieke aanblik te verzorgen. De 13 anti-revolutionairen in de CDA-fractie behandelen het afgelopen

parlementaire jaar diverse onderwerpen in de Kamer, onder andere: Van Houwelingen spreekt over de loonmaatregel, de WIR, de R65 en de sektorennota, terwijl Van Dam o.m. de „illegalen” behandelt. CRM en wetenschapsbeleid zijn sectoren waarvoor M. Beinema namens de fractie het woord voert. Faber spreekt o.a. over de politici, natuurbescherming en de provinciale indeling Waddenzee, daarnaast behandelt Borgman de volksgezondheid en tuinbouw. Voorts spreekt J. N. Scholten over de inval in Afghanistan, een boycot van de olympische spelen en Zuid-Afrika. H. A. de Boer spreekt bij de behandeling van de CRM- en landbouwbegroting. De wedervergeldingswet Zeescheepvaart, het oefenterrein Marnewaard en de UNIL zijn de onderwerpen die H. Coupri voor zijn rekening neemt. B. de Bries behandelt o.a. de ISP en OKTO, terwijl J. Bakema Fibrotex namens de fractie behandelt. Voor een uitvoerig overzicht van de standpunten die de CDA-fractie heeft ingenomen bij de diverse onderwerpen kan men terecht bij het info-blad de CDA-fractie in Actie. Binnenhof 1A, 2500 EA Den Haag.

Drs. H. Couprie

Stond het jaar 1979 voor het ARVC sterk in het teken van het twintigjarig bestaan, het jaar 1980 is voor het ARVC het jaar van het politiek en organisatorisch handwerk. Op 11 oktober zal het ARVrouwen Comité verdwijnen en zal het CDA-Vrouwenberaad de belangenbehartiging van vrouwen binnen het CDA overnemen. Discussies omtrent de structuur en werkwijze en personele invulling van dit CDA-Vrouwenberaad hebben de ARVC-vrouwen veelvuldig beziggehouden. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in het vaststellen van de statuten van het CDA-Vrouwenberaad op de verschillende partijraden en het invullen van de personele bezetting van het CDA-Vrouwenberaad. In het dagelijks bestuur van dit Vrouwenberaad zal mev. Zuidema-van Dijk, op dit moment lid van het db van het ARVC, als secretaris op gaan treden. Daarnaast zullen in het bestuur zitting hebben mev. Van der Schoor-Timmerman en mev. Van Leeuwen-Bakker. Verder is mev. Bot-van Gijzen voorzitter van de sectievorming. Ook de provincie Groningen levert een AR-afgevaardigde aan het landelijk bestuur.

Politiek hield het ARVC zich verder bezig met de behandeling van het Program van Uitgangspunten. Op het ontwerp werden vele amendementen ingediend waarvan er zeer vele door de commissie zijn overgenomen en in de nieuwe tekst zijn verwerkt. Verder werd minister De Koning op de eerste grote ARVC-bijeenkomst gevraagd een inleiding te houden over ontwikkelingssamenwerking en het CDA. Na de inleiding werd er door de aanwezigen met de minister op levendige manier van gedachten gewisseld.

Verdere zaken die de aandacht hadden van het ARVC waren het structuur-rapport van de Nederlandse Vrouwenraad, uiteraard de kandidaatstelling voor de Tweede Kamer, en op de laatste vergadering werd uitvoerig stilgestaan bij de Wereldvrouwenconferentie in

Van ARVC naar CDA-Vrouwenberaad

Kopenhagen. Verschillende dames die deze vergadering bijgewoond hadden doen hier verslag van de resultaten te weten mev. Evenhuis-van Essen, mev. May-Weggen en mev. Kakes-Veen. Aan het slot van de vergadering op 20 september benadrukte de presidente nogmaals de noodzaak van integratie van vrouwen in de partij. Hier ligt de voornaamste taak van het CDA-Vrouwenberaad. Samenstelling: Secretaris is G. van den Berg, plaatsvervanger van de partijsecretaris en de stafmedewerker belast met de uitvoerende werkzaamheden voor het ARVC wordt C. P. van Santen. De bezetting van het d.b. ARVC is als volgt (per 31.12.1979):

Mevr. A. C. Westhoff-Hubée (presidente);

mevr. T. Bot-van Gijzen (vice-presidente); mevr. C. van Altna; mevr. C. C. Kakes-Veen; mevr. G. van Leeuwen-Bakker; mevr. G. van der Schoor-Timmerman; mevr. E. van Velthoven-Oldé; mevr. N. Zuidema-van Dijk. Namens het ARVC zitten in het CDA-vrouwenberaad: mevr. A. C. Westhoff-Hubée; mevr. T. Bot-van Gijzen; mevr. C. C. Kakes-Veen; mevr. G. van Leeuwen-Bakker en mevr. N. Zuidema-van Dijk. In het bestuur van de Nederlandse Vrouwenraad (NVR), de overkoepelende organisatie van alle vrouwenorganisaties, zit namens het ARVC mevr. A. C. Westhoff-Hubée. Mevr. G. van Leeuwen-Bakker is haar plaatsvervangster in het NVR-bestuur.

De ARVC-leden bij elkaar op de laatste vergadering te Utrecht. foto Nick Morelis

Jaarverslag Stichting Kader- en Vormingswerk ARP

Het bestuur van de stichting wordt in 1980 gevormd door: N. Schouten - voorzitter; D. Boonstra - vice-voorzitter; C. Bremmer - secretaris; mw. J. Brinkman; J. D. W. Eerbeek; mw. J. R. H. May-Weggen; J. J. Stavast; J. A. A. Uitenbogaard; mw. A. M. Vollebregt; H. van Wijk; D. Koopmans. Als stafmedewerker is W. E. Eikelboom aan de stichting verbonden.

Samenwerking in CDA-verband

In de stichting Politiek Vormings- en Scholingswerk CDA wordt met de vormingsstichtingen van CHU en KVP in federatief verband samengewerkt. Van AR-zijde hebben daarin zitting: N. Schouten - voorzitter, C. Bremmer en mw. A. M. Vollebregt. Voorbereidingen worden getroffen om op 11 oktober 1980 door middel van een omvorming naar de federatieve Stichting te komen tot de totstandkoming van de Stichting Kader- en Vormingswerk CDA, waarin door de ARP worden benoemd: N. Schouten - voorzitter, H. Faber en mw. A. M. Vollebregt. De totstandkoming van een beleidsplan wordt afgerond, met als belangrijkste element dat bij de activiteiten van de op 11 oktober 1980 functionerende Stichting Kader- en Vormingswerk CDA prioriteit wordt verleend aan initiatieven vanuit de regio's. De stichting zal daarbij stimulerende en ondersteunende activiteiten ontwikkelen.

Werkgroepen

Een 17-tal werkgroepen met een

deelnemersaantal van ± 200 buigt zich in Kamer- en Statencentraleverband en onder coördinerende leiding van de stichting Kader- en Vormingswerk ARP over het concept-Program van Uitgangspunten.

Kaderbezoeken

In 1980 brengen ± 100 personen een bezoek aan „Politiek Den Haag” ten einde geïnformeerd te worden over tal van zaken de ARP en het CDA betreffende.

Buitendienstwerk

Met raad en daad worden de partij-organen en CDA-verbanden bijgestaan door het buitendienstteam. In CDA-verband zullen deze werkzaamheden worden voortgezet, zij het dat het dan vormingswerkconsulententeam is geheten.

Cursussen

In samenwerking met de vormingsstichtingen van CHU en KVP worden cursussen georganiseerd en regionale cursussen en projecten ondersteund, waarbij m.n. het CDA-Vrouwenberaad in de gelegenheid wordt gesteld de brochure „Gezin: samenleven in verantwoordelijkheid” in ruime mate aan de orde te stellen en te bespreken.

Publikaties

De lesbrieven in de serie: „Politiek?... kom nou!” vinden een goede afname en lenen zich uitstekend voor gebruik in tal van werkgroepen en cursussen. De serie wordt voortgezet.

Nederlandse gedachten

ANTI-REVOLUTIONAIR CONTACTORGAAN

Springlevend ten onder

In 1980 gaat Nederlandse Gedachten het laatste jaar in van zijn bestaan. In oktober 1980 verdwijnt dit 151 jaar oude blad. Daarvoor in de plaats verschijnt het CDA-blad.

Katernen

Speciale katernen over een bepaald thema verschijnen regelmatig. Onderwerpen die door middel van de katern uitgebreid aandacht hebben gehad zijn: sport en politiek, deeltijd arbeid, de verzorgingsstaat en homofilie.

Samenwerking met Arjos

Ook in dit verslagjaar bestaat er een goede samenwerking tussen NG-redactie en de Arjos-redactiecommissie. Deze commissie verzorgt wekelijks de Arjos-inbreng in Nederlandse Gedachten via de „eigen” Arjos-pagina. Vaste rubrieken op deze pagina zijn: „Onder de Hamer” van de voorzitter en „Zogezegd”, beurtelings geschreven door een lid van de redactiecommissie. De Arjos heeft eveneens een vertegenwoordiger in de redactie van Nederlandse Gedachten.

In 1980 is dit, evenals in 1979, Philie Burgers.

ARPost

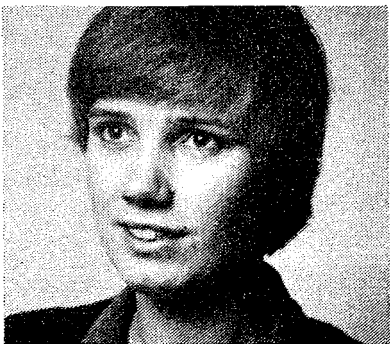
Het leden-contact-blad ARPost verschijnt in de verslagperiode in totaal zes maal. Getracht is de ARPost te laten verschijnen rond belangrijke politieke (bijv. partijraden) of partij-organisatorische (bijv. kandidaatstelling) gebeurtenissen.

Redactiesamenstelling

De redactiesamenstelling bestaat tot 1 augustus uit prof. mr. P. H. Kooijmans - voorzitter, Anneke Raven - secretaris, mevrouw T. Bot-van Gijzen, drs. C. Brémmer, dr. W. de Kwaadsteniet, mevrouw mr. Ph. Burgers, drs. G. de Jong, H. Amelink. Met ingang van 1 augustus vertrekt de redactie-secretaris en wordt opgevolgd door de heer C. P. van Santen.

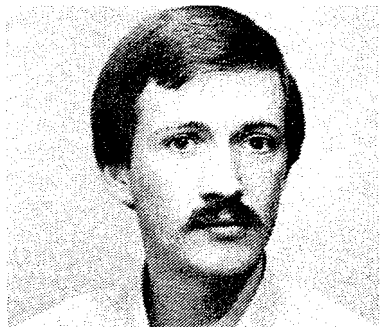
CD/Aktueel

In het verslag verschijnt CD/Aktueel maandelijks met acht pagina's. Deze krant is bestemd voor alle rechtstreekse leden. Vier pagina's worden als katern opgenomen in

Anneke Raven

Nederlandse Gedachten. De redactie bestaat uit telkens twee afgevaardigden uit de redacties van „de Nederlander” (CHU), „Politiek Nieuws” (KVP), „Nederlandse Gedachten” (ARP) en twee namens de rechtstreekse leden, alsmede de CDA-Tweede Kamerfractievoorzitter en redactie-secretaris G. J. Brinkman. Namens NG hebben in dit redactieteam zitting, de heer Bremmer - voorzitter, en dr. W. de Kwaadsteniet; terwijl redactie-secretaris Anneke Raven, later opgevolgd door de heer Van Santen, tevens de vergaderingen bijwoont, daar de technische uitvoering bij de redactie van NG berust.

Cor van Santen

ARP in het jaar 1980

Kandidaatstelling AR-kandidatenlijst voor de eerstvolgende verkiezingen ten behoefte van de CDA-kandidatenlijst

Op 27 maart 1980 stelt het versterkt partijbestuur de advieslijst vast voor de kiesverenigingen (tussen haakjes vermeld). Op 19 mei wordt de uitslag bekend hoe de kiesverenigingen hebben gestemd over de kandidatenlijst. Deze lijst wordt op 7 juni door de partijraad ongewijzigd vastgesteld. De uitslag luidt als volgt:

1. drs. J. de Koning – Voorschoten	(advieslijst nr. 2)
2. mr. J. de Ruiter – Naarden	(advieslijst nr. 3)
3. mw. J. G. Kraaijeveld-Wouters – Heerhugowaard	(advieslijst nr. 4)
4. H. A. de Boer – Velsen Zuid	(advieslijst nr. 1)
5. L. de Graaf – Bilthoven	(advieslijst nr. 8)
6. dr. S. Faber – Hardegarijp	(advieslijst nr. 7)
7. mr. G. C. van Dam – 's-Gravenhage	(advieslijst nr. 11)
8. dr. B. Goudzwaard – Oegstgeest	(advieslijst nr. 5)
9. drs. M. Beinema – Middelburg	(advieslijst nr. 10)
10. J. van Houwelingen – Putten	(advieslijst nr. 6)
11. dr. W. de Kwaadsteniet – Rotterdam	(advieslijst nr. 12)
12. dr. B. de Vries – Bergschenhoek	(advieslijst nr. 14)
13. J. van Noord – Dwingelo	(advieslijst nr. 17)
14. F. Borgman – Aalsmeer	(advieslijst nr. 13)
15. drs. H. C. Couprie – Gouda	(advieslijst nr. 15)
16. mr. J. N. Scholten – Andel (N.-Br.)	(advieslijst nr. 9)
17. mr. J. Buikema – Hengelo (Ov.)	(advieslijst nr. 16)
18. mw. F. J. Laning-Boersema – Den Helder	(advieslijst nr. 18)
19. mw. W. T. E. Noorda-Ritzema – Groningen	(advieslijst nr. 20)
20. H. Hofstede – Vianen	(advieslijst nr. 19)
21. dr. H. E. S. Woldring – Amstelveen	(advieslijst nr. 21)
22. mw. T. Bot-van Gijzen – Spijkenisse	(advieslijst nr. 22)
23. ir. J. F. de Leeuw – Dongen	(advieslijst nr. 23)
24. drs. E. Heerma – Amsterdam	(advieslijst nr. 24)
25. F. Jonkman – Drachten	(advieslijst nr. 27)
26. A. H. Esselink – Dalfsen	(advieslijst nr. 25)
27. E. Fennema – Sauwerd	(advieslijst nr. 28)
28. drs. J. van Bolhuis – Nieuwkoop	(advieslijst nr. 26)
29. S. P. Hoekstra – Leeuwarden	(advieslijst nr. 35)
30. J. van der Ploeg – Gripskerk (Gr.)	(advieslijst nr. 32)
31. K. de Vries – Delft	(advieslijst nr. 29)
32. mw. J. van Leeuwen – Zoetermeer	(niet op advieslijst)
33. mw. N. Zuidema-Van Dijk – Hilversum	(advieslijst nr. 30)
34. dr. H. van Ruller – Voorburg	(advieslijst nr. 31)
35. mr. W. Aantjes – Utrecht	(niet op advieslijst)
36. ing. C. van 't Hoog – Waddinxveen	(advieslijst nr. 33)
37. mr. V. H. Bruins Slot – Amsterdam	(advieslijst nr. 34)
38. H. Faber – Borge	(advieslijst nr. 36)
39. drs. J. de Geus – 's-Gravenmoer	(advieslijst nr. 37)
40. M. van der Zwaag – Geleen	(advieslijst nr. 40)

Nr. 8 dr. B. Goudzwaard trekt zich bij bekendmaking van de lijst terug. Op 24 mei legt hij in Nederlandse Gedachten van deze stap verantwoording af.

Voorjaarspartijraad te Utrecht d.d. 7 juni 1980

„Waar staan wij? Plaatsbepaling aan de vooravond van de fusie”. Onder deze titel hield partijvoorzitter De Boer op 7 juni 1980 een openingsrede. Hij spreekt over vier dingen:

- het vertrek van Goudzwaard;
- het Program van Uitgangspunten en de statuten;
- de kandidaatstelling en;
- onze verwachtingen met betrekking tot het CDA.

Bij dit laatste merkt hij onder andere op:

„De keuze voor een christen-democratische partij berust als het goed is, op een keuze voor beginselen. Beginselen die zich uiteten in beleid en stijl. Dat wil niet zeggen dat wij datgene wat we afwijzen ook niet in onszelf aantreffen. Van oorsprong hebben we ons losgemaakt van conservatief liberalisme en van datgene wat zich nu als nieuwe zakelijkheid in D'66 presenteert. Toch blijft dit voor ons een verleiding. Hun stijl van leven komt ons als gemakkelijk voor, zonder de spanningen die door het Appel van het Evangelie worden opgeroepen. Wij behoren ook niet tot diegenen die aangetrokken worden door het opgeklapte triomfalisme en de zucht tot overheersen van bepaalde linkse stromingen. Wij hebben daar zelfs een afkeer van, zoals je een afkeer hebt van iets dat je maar ternauwernood in jezelf overwonnen hebt.”

Ook kondigt de partijvoorzitter aan geen enkele bestuurlijke functie te aanvaarden binnen het CDA. Op deze laatste echte partijraad wordt een groot aantal zaken behandeld zoals jaarverslagen, ontwerp-fusieprotocol, ontwerp-reglementen en vaststelling,

ontwerp-opheffingsbesluit ARP partij d.d. 11 oktober 1980.

Ook vindt behandeling plaats van de amendementen op het Ontwerp Program van Uitgangspunten CDA. De partijraad machtigt het partijbestuur in een conferentie met het CHU-niebestuur en KVP-partijbestuur het Program van Uitgangspunten definitief vast te stellen, daarbij rekening houdend met de aanvaarde amendementen.

Resoluties

Er worden op de partijraad van 7 juni 1980 9 resoluties aangenomen.

- apartheidspolitiek Zuid-Afrika

2. gelijkwaardige behandeling bijzonder onderwijs, 3. euthanasie, 4. abortusregeling
5. kwijtschelding belastingschuld aan casino's
6. vaststelling Program van Uitgangspunten CDA, 7. fusie wetenschappelijke instituten CDA, 8. gevoerde beleid met betrekking tot wetgeving, 9. Midden-Oosten problematiek

De teksten van de redes van de voorzitter en van J. van Houwelingen zijn gepubliceerd in de brochure „Aan welke kant staan wij?” Tevens is de volledige tekst van alle aangenomen resoluties daarin te vinden.

Voor wat betreft de partijraad van 27 september jl. verwijzen we u naar de artikelen en redevoeringen elders in dit blad.

Traditioneel veel belangstelling op de partijraad, o.a. minister Albada, De Ruiter, De Koning en prof. Goudzwaard.

Comité voor varenden

Het Comité voor Varenden is een adviescollege van het ARP-partijbestuur, dat bestaat uit een aantal varende ondernemers en andere adviserende deskundigen uit deze sector, die regelmatig overleg voeren met kamerleden van de CDA-fracties in de Tweede en Eerste Kamer teneinde de problematieken waarvoor deze groep telkens weer gesteld wordt, zo optimaal mogelijk aan de orde te hebben en waar mogelijk veranderingen en verbetering van de voorzieningen te bewerkstelligen. De uitvoerende werkzaamheden liggen bij het partijsecretariaat.

Om de zojuist genoemde doelstelling te verwezenlijken komt het comité in het verslagjaar 3 keer bijeen. Vanuit de Tweede Kamer is meestal het fractielid drs. Eversdijk aanwezig met name vanwege diens lidmaatschap van de Vaste Kamercommissie voor Verkeer en Waterstaat. Als onderwijs-specialist neemt het CDA-fractielid Deetman herhaaldelijk deel aan de bijeenkomsten, zodat deze met de onderwijsproblematiek van schipperskinderen direct op de hoogte worden gehouden en het onderwijsbeleid nader aan de leden van het comité kan toelichten. Veelvuldig terugkerende punten op de agenda zijn:

- De Rijn-Main-Donau-verbinding.
- een ander telkens terugkerend vergaderpunt betreft het onderwijs aan de schipperskinderen en de daarmee

samenhangende voorzieningen, financiële regelingen etc. Het comité heeft door de jaren heen in AR-verband zijn bestaansrecht voldoende bewezen. Voorstellen hiertoe zijn via het ARP-partijbestuur aan het CDA gedaan. Het CDA bestuur staat hier positief tegenover. Samenstelling Comité voor Varenden in het verslagjaar is: ds. G. J. van Kamp GJzn, te Heilo – voorzitter, G. van den Berg te Waddinxveen – secretaris, drs. C.

Bremmer te Voorschoten – secretaris ARP, mev. G. Dragt-Verwoert te Amsterdam, H. Fernhout te Hoofddorp, drs. M. Fernhout te Capelle a/d IJssel, J. Kolkman te Amsterdam, M. A. Mannak te Heiloo, G. Meijer te Sneek, G. Schutte te Hoogeveen, mev. H. Vennik-Vischer te Zwolle, H. Veuger te Zwolle, A. Visser te Papendrecht, B. H. de Vries te Maasbracht. Adviserende leden zijn: J. Broeze te Huizen N.-H., en drs. G. Gort te Leidschendam.

Dienstverlening van het partijsecretariaat

Was 1979 een enerverend jaar door de viering van het 100-jarig jubileum van de ARP, zo stond 1980 in het teken van de opheffing en de totstandkoming van de fusie. Als een rode draad liep hierdoor de vele voorbereidingen die de start van de verkiezingscampagne ten behoeve van de Tweede Kamer 1981 reeds vergde. Veel CDA-zaken kwamen op de schouders terecht van het AR-personeel, vooral als gevolg van het vertrek van personeel bij de andere partijen.

Het personeelsbestand van de ARP bleef in 1980 vrijwel ongewijzigd. Slechts mevrouw A. H. Raven verliet de partij en verkoos een functie bij de NCRV-televisie. Dat het AR-personeel honkvast is bewezen onder andere de volgende data:

- 1 september 1980: Els Jansen-Keuvelaar 14 jaar in dienst, Marjolein van Geest-Kuipers 12 1/2 jaar in dienst
- 1 oktober 1980: Annemarie van Bree 9 jaar in dienst, Truus Mourits-Korteweg 9 jaar in dienst.

Contributie

De contributie-inning is in 1980 wat stroef verlopen. Aan het eind van het boekjaar bleken 7000 leden nog niet

betaald te hebben. Met name het Kernwapendeel heeft nogal wat leden doen besluiten hun contributie op te schorten.

De werkzaamheden rond de computer zijn in 1980 weer fors geweest. Naast de vele mutaties die moesten worden ingevoerd, vingen ook de voorbereidingen aan die moesten leiden tot de conversie van de programmatuur per fusiedatum.

Personeel

De onderhandelingen tussen het AR-personeel en het CDA-bestuur zijn in 1980 tot ieders tevredenheid afgerond. Dit betekent dat overeenstemming kon worden bereikt over het rechtspositiereglement, pensioenregeling en arbeidscontract. De inzet hierbij geleverd door onze partijvoorzitter, mag niet onvermeld blijven. Op de afscheidsbijeenkomst van het personeel, ten huize van de voorzitter, werd dit nog eens bekrachtigd door de overhandiging van een fraai geschenk.

De werkzaamheden op het partijsecretariaat zijn door de jaren heen slopend geweest. De energie kon echter steeds weer worden opgebracht. Het ARP-partijbestuur bleek een goede werkgever. Voor dit alles zeer bedankt!

Organisatie Commissie

Kritisch en stimulerend

De taak van de Organisatie Commissie is het zich bezighouden met de behandeling van de organisatorische aangelegenheden die de ARP betreffen. De Organisatie Commissie komt hiertoe in 1980 driemaal bijeen. Naarmate de vorming van het CDA naderbij komt gaat er minder in de OC om als in de voorgaande jaren. De aandacht van de OC gaat dit jaar vooral uit naar twee onderwerpen te weten:

- de laatste partijraad op 27 september
- en uiteraard allerlei zaken die verband houden met de totstandkoming van de fusie tot CDA.

De Organisatie Commissie heeft in al deze zaken naast zijn organisatorische taak ook een kritisch stimulerende taak zodat nieuwe suggesties en ideeën gegeven worden, die kenmerkend zijn voor de grotere distantie waarmee in vergelijking met het secretariaat de leden van de OC de partijzaken bekijken.

Samenstelling:

De samenstelling aan het eind van de verslagperiode is als volgt:

N. Schouten (voorzitter)-Leidschendam; drs. D. Boonstra-Nieuwkoop; mev. J. Brinkman-Enschede; J. D. W. Eerbeek-'s-Gravenhage; mev. J. R. H. May-Weggen-Noordwijk aan Zee; J. J. Stavast-Hoogeveen; J. A. A. Uittenbogaard-Vianen; mev. A. M. Vollebregt-Apeldoorn; H. van Wijk-Tilburg; drs. C. Bremmer-Voorschoten; G. van den Berg-Waddinxveen; D. Koopmans-'s-Gravenhage; C. P. van Santen-'s-Gravendeel draagt zorg voor de uitvoerende werkzaamheden in samenwerking met de adjunct-secretaris.

Onder redactie van drs. C. Bremmer

„..... aan de batenkant zal dan zeker deze post verschijnen: Geleverd aan het Koninkrijk der Nederlanden, het model van een democratische partij, vier generaties actieve staatsburgers, zeer vele voorbeeldige politici”
Aldus schrijft wijlen Dr. Anne Vondeling, voormalig voorzitter van de Tweede Kamer in zijn artikel „De kleine luyden en hun grote invloed” in „Personen en momenten uit de geschiedenis van de ARP”.
Deze bundel gaat over de geschiedenis en ontwikkeling van de anti-revolutionaire richting in de Nederlandse politiek.
Een tiental deskundigen, waaronder politici en wetenschappers belicht aan de hand van portretten en schetsen de bijzondere plaats die de Anti-Revolutionaire Partij sedert het eind van de vorige eeuw heeft ingenomen. Ruim een eeuw heeft de oudste politieke partij van Nederland bestaan. In 1879 kwam de eerste deputatenvergadering, een bijeenkomst van afgevaardigden van kiesverenigingen, bijeen. In 1980 werd de ARP, zoals iedere partij kende de ARP hoogtepunt en mislukkingen, opgedaan.
Naast meer bekende persoonlijkheden die in de ARP centraal hebben gestaan wordt ook stil gestaan bij figuren die tijdens hun actieve politieke optreden meer in de schaduw stonden van andere vooraanstaande anti-revolutionairen, maar wier ideeën toch wezenlijke invloed hebben uitgeoefend.
Een groot aantal bijlagen verschaft nuttige en waardevolle informatie over de vooraanstaande plaats die onderscheidene anti-revolutionairen in eigen partij-organisatie, in Parlement en in achtereenvolgende kabinetten hebben ingenomen.
Samensteller en redacteur van deze uitgave is drs. C. Bremmer, secretaris van de ARP tot het moment van de CDA-fusie op 11 oktober 1980.

ARP

PERSONEN EN MOMENTEN

UIT DE GESCHIEDENIS VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

PERSONEN EN MOMENTEN....

PERSONEN EN MOMENTEN

UIT DE GESCHIEDENIS VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Verantwoording
De ARP, waardevol erfgoed
Meer dan 100-jaar
Mr. Aeneas Baron Mackay
Mr. L.W.C. Keuchenius
Abraham Kuyper en
de Anti-Revolutionaire Partij
Herman Bavinck, theoloog onder politici
Mr. Theodorus Heemskerk
Ds. Aritius Sybrandus Talma
Idenburg — Père noble van
de Anti-Revolutionaire Partij
Dr. H. Colijn
Prof. Mr. Anne Anema
Dr. J. Schouten,
een onverzettelijk christen politicus
Schouten en Colijn
Pieter Sjoerds Gerbrandy
Bruins Slot, een politicus
die van inzicht durfde veranderen
Honderd jaar ARP en de vrouw I, II en III
De groten en de kleinen in de ARP
De kleine luyden en hun grote invloed
Een subjectief portret

C. Bremmer
W.F. de Gaay Fortman
G. Puchinger
W.F. de Gaay Fortman
I.A. Diepenhorst

G. Puchinger
R.H. Bremmer
I.A. Diepenhorst
I.A. Diepenhorst

G. Puchinger
G. Puchinger
A.M. Donner

J. van Bennekom
G. Puchinger
I.A. Diepenhorst

J. van Bennekom
F.T. Diemer-Lindeboom
H. Algra
A. Vondeling
H.A. de Boer

6. Lijst van — alle — anti-revolutionaire bewindslieden
7. Lijst van voorzitters AR-Tweede Kamerfractie
8. Lijst van — alle — anti-revolutionaire Eerste en Tweede Kamerleden
9. Overzicht van burgemeesters van anti-revolutionaire huize per 1 augustus 1980
10. Overzicht voorzitters en directeuren Dr. A. Kuyper-stichting
11. Overzicht partijsecretarissen
12. Overzicht Arjossecretarissen en voorzitters
13. Register
14. Personalia

Het boek zal vermoedelijk omstreeks 300 pagina's gaan tellen en wordt geïllustreerd. De prijs zal omstreeks f. 15,— gaan bedragen, exclusief portkosten. Gezien de grote belangstelling die voor deze publicatie verwacht wordt, kunt u zich nu reeds inschrijven op deze uitgave. Maak daartoe gebruik van onderstaande bon!!

Ondergetekende tekent in op de publicatie „Personen en Momenten uit de geschiedenis van de ARP”, welke dit najaar zal verschijnen. Spoedig na verschijning zal het boek toegezonden worden. Stuur deze bon naar: ARP-secretariaat, Antwoordnummer 66, 2500 VB Den Haag. (Een postzegel is niet nodig.)

Naam: _____
Adres: _____
Postcode: _____
Woonplaats: _____ Handtekening: _____

BIJLAGEN:

1. Overzicht bestuurssamenstelling ARP per fusiedatum
- 2a. ARP-leden in CDA-Eerste Kamerfractie per fusiedatum
- 2b. ARP-leden in CDA-Tweede Kamerfractie per fusiedatum
3. ARP-leden in de Provinciale Statenfracties per fusiedatum
4. Overzicht enkele bijzondere pers-artikelen verschenen naar aanleiding van het 100-jarig bestaan op 3 april 1979
5. Overzicht van toespraken gehouden op de manifestaties in het kader van het 100-jarig bestaan van de ARP
 - a. 3 april 1979
 - b. 7 april 1979